

Sint Eustatius, 21 april 2022.

Geachte voorzitter en leden van de Commissie Koninkrijksrelaties,

Aan één kant voel ik mij een toeschouwer, aan de andere kant een insider want u - als lid van de Tweede Kamer, vertegenwoordiger van het volk, dus ook van ons, Statianen - staat nog veel verder van de dagelijkse praktijk op het eiland. En dan is er ook nog eens geen pers op het eiland die, als in Europees Nederland, informeert en duidt. Toegegeven, de ene krant een beetje meer zus gekleurd, de andere krant een beetje meer zo, maar er is in elk geval een krant die ons - bewoners van Nederland - elke dag weer informeert over de belangrijkste ontwikkelingen en misstanden. Het is langs die weg dat ook het beleid van het kabinet geregeld nader aan de tand wordt gevoeld. Immers, menig Kamervraag begint met de deelvraag of het de minister bekend is dat medium X onlangs stuk Y heeft gepubliceerd. Allemaal een beetje obligaant want het antwoord op die deelvraag is immer "ja", maar ik zou een kniesoor zijn wanneer ik hier een punt van maak. Er vindt in elk geval feedback plaats vanuit de Nederlandse samenleving waarop het landsbestuur vervolgens reflecteert. Deze dynamiek betreft doorgaans niet de delen die behoren tot Caribisch Nederland. Het is om die reden dat ik mij gemotiveerd weet om geregeld in elk geval enige rapportage - hoe subjectief ook - vanuit deze zuidwestelijke hoek van Nederland te laten doorklinken in bestuurlijk Den Haag.

Zo zie ik dat de dood van dhr. Pinas veel onrust heeft losgemaakt bij de Statiaanse bevolking. De boodschap was - ook uitgedragen in een stille (protest)mars - dat de schop moet worden gezet in de zorgorganisatie in brede zin. En wat gebeurt er? Het is misschien te vroeg om daarover te oordelen maar het is mijn verwachting dat er niet zo heel veel gebeurt. Waarom? Omdat in het algemeen niet veel geklaagd wordt. Ja, wel bij gelegenheid van zo'n protestmars, en ook op Facebook, maar klachten waar de zorgorganisatie iets mee kan: die zullen er niet zo heel veel zijn. Als eerste omdat veel Statianen niet in staat zijn om hun klachten of bevindingen helder te formuleren, maar ook, en dat is ernstiger, klachten leiden gemakkelijk tot repercussies. Het kan bij wijze van voorbeeld (hoewel niet helemaal uit mijn duim gezogen) best voorkomen dat een arts een patiënt niet wil helpen aan iets relatiefs onschuldigs als een vuiltje in het oog of een (metaal)splinter in een vinger, omdat diezelfde patiënt eerder in de tijd geklaagd heeft over de behandeling door deze arts van een gezinslid van deze patiënt. Dat resulteert er vanzelf in dat onze artsen (niet BIG-geregistreerd!) zich als een God in Frankrijk wanen en "heersen over de gemeenschap van patiënten" met een zekere mate van willekeur. In een dergelijke samenleving (waar bovendien iedereen elkaar kent en weinig geheim of vertrouwelijk lijkt te blijven) bedenken mensen zich wel tweemaal alvorens te klagen. En zo zal het formele register van klachten waarschijnlijk tamelijk leeg zijn, waarachter een niet optimaal functionerende zorgorganisatie zich kan en zal verschuilen.

Waar ik nu een beetje bang voor ben is dat er niet echt een bezem wordt gehaald door - bijvoorbeeld - de zorgorganisatie maar dat het blijft bij hier en daar een functiewisseling aangevuld met een klein trosje goede voornemens voor de toekomst. Waarna alles gemakkelijk "blijft zoals het was" terwijl de verantwoordelijken hun handen kunnen wassen in onschuld: er is immers "iets" gebeurd? En zo heel veel klachten waren er eigenlijk niet...

Zoals met zoveel dingen begint het met een gezonde dosis goede wil. Als partijen aan beide kanten van de oceaan werkelijk iets van de grond willen tillen dan lukt dat over het algemeen wel: de spreekwoordelijke neuzen staan dan in dezelfde richting en gezamenlijk wordt een pad voorwaarts afgesproken om de verbeteringen te effectueren. Maar als een van beide partijen niet echt wil, dan gebeurt er hoegenaamd niets. En ik meen een dergelijk patstelling steeds vaker te zien.

Haagse partijen die menen dat nu eenmaal wetgeving moet worden gevolgd en het wijzigen van wetgeving nu eenmaal een uiterst moeizaam en langdurig (in Haags jargon: zorgvuldig) proces vereist. Alleen natuurlijk wanneer je iets in de optiek van de Haagse bestuurder werkelijk moet veranderen. Immers de interventie van februari 2018 is met on-Haagse snelheid voorbereid en in wetgeving gegoten: de toenmalig staatssecretaris wilde daadkracht uitstralen. Tja, als je dus werkelijk wil, dan kan het wel... Gaat het nu een stuk beter? Nee, natuurlijk niet, want partijen aan beide kanten van de oceaan bevochten elkaar in plaats van met elkaar te (willen) samenwerken. De regeringscommissaris is een marionet van de Haagse regering, de communicatie met de Eilandsraad verloopt moeizaam tot stroef en nu is mediation het sleutelwoord bij het vinden van een oplossing. Dieper ligt natuurlijk de onwil van de Nederlandse regering (tot uiting gebracht in het handelen van de regeringscommissaris) om er iets moois van te maken. Maar goed, er is nu een mediation traject gaande dus is er weer alle reden voor Den Haag om niets te doen en even "af te wachten".

Zo zal het naar mijn verwachting ook gaan met de zorgorganisatie. Ik noemde hiervoor al de bezem die door deze bende (eerder sprak ik al eens van een Augiasstal) zou moeten worden gehaald. Een voor mij voor de hand liggende aanpak zou erop zijn gericht om in termen van "comply or explain" zoveel mogelijk de Nederlandse zorgorganisatie te kopiëren. Nederlandse zorgverzekeraars zouden in dat model ook effectief kunnen zijn op de Caribisch Nederlandse markt en als in Europees Nederland uitsluitend BIG-geregistreerde artsen werkzaam mogen zijn, waarom dan niet ook in Caribisch Nederland? Een club als het ZVK kan mijns inziens het beste gewoon "verdampen". Wat moeten we trouwens met Sint Maarten en Colombia als uitwijk voor Sint Eustatius (en Saba)? Waarom niet gewoon Bonaire (waar in dat geval wellicht extra moet worden geïnvesteerd) of naar Europees Nederland; bovendien is in al deze gebieden dezelfde Nederlandse wetgeving van toepassing.

Noot: Eenzelfde observatie betreft de diensten van notarissen op het eiland Sint Eustatius. Steen en been wordt geklaagd omdat Sint Maarten niet meer zou willen deelnemen in deze dienstverlening. Maar de wetgeving is er al op gericht om Bonaire, Sint Eustatius en Saba in notariële zin samen te nemen. Waar blijft de handhaving in deze? Ook de voormalig regeringscommissaris Van Rij hield zich krampachtig vast aan Sint Maarten. Welke krachten geven Sint Maarten een dergelijke positie? Ook in de connectiviteit zie ik aan Haagse zijde een schier oneindige hoeveelheid onwil want Winair en Sint Maarten moeten en zullen deel uitmaken van een oplossing voor het connectiviteitsprobleem terwijl een club als EZ Air klaar staat om in het gat te springen zodra dat gat wordt gemaakt. Maar nee hoor, ook bij het voor connectiviteit verantwoordelijk departement kiest men ervoor om vooral niet te luisteren naar de Caribisch Nederlandse noden en haar eigen zin door te drijven. Zij verschuilt zich vervolgens achter een rapport, maar is de opdrachtgever van dat rapport niet datzelfde

ministerie (van Infrastructuur en Waterstaat)? Dus ook hier meen ik vooral een "verpakking van onwil" waar te nemen.

Natuurlijk wil ik begrijpen dat de COHO-problematiek van de CAS-landen "oneindig" veel ingewikkelder ligt, en hoewel ik daarover wel een mening heb, zal ik mij in dit schrijven vooral beperken tot het BES-domein (waarbij ik vooral inga op hetgeen ik ervaar op de E van BES: Sint Eustatius).

Natuurlijk zijn er ook massa's kanttekeningen te maken zoals de enigszins conservatieve en gereserveerde houding van de Stataanse Eilandsraadsleden als het gaat om de Europees Nederlandse bemoeienis (op welk gebied dan ook) maar wordt die niet mede ingegeven door het feit dat in de praktijk de bevindingen van de Statiaan er helemaal niet toe doen bij het opstellen van Caribisch beleid? Wat doet bijvoorbeeld een rotonde in het wegennet van Statia? Het is niets meer dan een soort statussymbool zonder enige toegevoegde waarde voor het eiland. Maar ja, de Dutch...

Natuurlijk ben ik altijd bereid als gesprekspartner op te treden voor welke Nederlandse bestuursclub dan ook, maar tot op heden merk ik weinig meer dan dat mijn woorden voor kennisgeving worden aangenomen.

Noot: Gesprekspartner? Ik zie u al denken... Geen lid van de Eilandsraad en eigenlijk überhaupt een ongeorganiseerde bewoner van Sint Eustatius, dat kan natuurlijk geen serieus gesprekspartner zijn. Het zij zo. Buiten de lijntjes kleuren is tot op heden nooit een sterk ontwikkelde kwaliteit geweest van Den Haag. Ik wacht af en zie de ontwikkelingen (als ze al komen...).

Als altijd wens ik u veel wijsheid toe, maar ook initiatief om als "moederland" een luisterend oor te bieden aan Caribisch Nederland in het algemeen en Sint Eustatius in het bijzonder.

Oh ja, nog even dit: over de respectloze opgravingen heeft niemand het meer. Plannen voor een herbegraving van de opgegraven menselijke resten? Als iemand er iets over weet, mag hij of zij het zeggen. De regeringscommissaris zwijgt er over als het graf....

Met vriendelijke groet,

Ir. J.H.T. (Jan) Meijer MBA,
Bellevue Road 4, Upper Round Hill,
Sint Eustatius, Caribisch Nederland.

Iaa Voorzitter en leden van de Commissies I&W en VWS
Nationale Ombudsman
Commissie Koninkrijksrelaties van de Eerste Kamer (KOREL)